

Huvudman

Ronneby kommun
utbildningskansliet@edu.ronneby.se

Ärendet

Tillsyn av Kallingskolan 7–9 i Ronneby kommun

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en tillsyn av Kallingskolan 7–9 i Ronneby kommun och genomfört ett tillsynsbesök på skolan i mars 2024. Skolinspektionen tar i beslutet ställning till om verksamheten uppfyller krav i skolförfattningarna som gäller undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd, studiehandledning på modersmål, individuella studieplaner för nyanlända elever, frånvaro, kränkande behandling, beslut om betyg, dokumentation i betygskatalog, extra studietid samt nationella prov.

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Bristerna medför att elever riskerar att inte ges det stöd som de har rätt till. Vidare föreligger allvarliga brister vad gäller undervisningen som rör att elever inte ges den minsta föreskrivna undervisningstiden som gäller i högstadiet och att elever inte ges lärarledd undervisning. Skolinspektionens tillsyn visar även att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers frånvaro. Därtill finns det brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det finns även brister i individuella studieplaner för nyanlända elever som mottagits i högstadiet samt gällande extra studietid, betyg och studiehandledning på modersmålet.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Ronneby kommun att vid vite av 2 000 000 kronor senast **fredag den 17 januari**

2025 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning, extra anpassningar och särskilt stöd, frånvaroutredningar, samt arbetet mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Ronneby kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Ronneby kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning

1. Se till att undervisningen i alla ämnen och på alla lektioner bedrivs under ledning av lärare. Detta innebär att elever under samtliga lektioner, även i de fall de arbetar självständigt, ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd. Detta innebär också att i de fall ordinarie lärare är frånvarande från lektionen, ska den vikarierande läraren leda lektionen och ge eleverna ett aktivt lärarstöd (5 kap. 2 § skolförordningen [2011:185]).
2. Se till att alla elever får minst den garanterade undervisningstiden i ämnena svenska, engelska, matematik, idrott och hälsa, biologi samt språkval (spanska) om inte avvikelser är beslutade genom anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur undervisningen i ämnena är schemalagda under höstterminen 2024 och vilken undervisningstid eleverna har fått i ämnena i respektive årskurs 7-9 under läsåret 2023/24 samt under höstterminen 2024 (10 kap. 4-5 §§ skollagen, 3 kap. 12 och 12 h §§ skollagen, 9 kap. 3 och 4 a §§ skolförordningen samt bilaga 1 till skolförordningen timplan för grundskolan).

Extra anpassningar och särskilt stöd

3. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn ska under perioden 15 augusti 2024 till 20 december 2024 dokumentera vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, vilka deras behov av extra anpassningar är samt vilka anpassningar de har fått. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 5 § skollagen).
4. Se till att, vid minst ett tillfälle i juni 2024 samt ett tillfälle i september 2024, informera samtliga lärare om skollagens krav avseende när de ska

anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Om det kommer ny personal till skolan efter att sådan information har lämnats ska även den nya personalen få motsvarande information. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).

5. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 15 augusti 2024 till 20 december 2024 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
6. Se till att det av samtliga åtgärdsprogram framgår när åtgärdsprogrammet ska följas upp och vem som är ansvarig för uppföljningen. Inkom med samtliga åtgärdsprogram som upprättats under perioden 15 augusti 2024 till 20 december 2024 (3 kap. 9 § skollagen).
7. Se till att en utredning om särskilt stöd antingen startas eller färdigställs för de elever som har förkortad skoldag. Efter avslutad utredning ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Om utredningen visar att eleven har behov av särskilt stöd i form av anpassad studiegång ska rektorn även fatta beslut om detta. För varje elev som har anpassad studiegång ska rektorn dokumentera när beslut om anpassad studiegång har fattats. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen; 31–33 §§ förvaltningslagen [2017:900]).

Frånvaroutredningar

8. Rektorn ska se till att en utredning om en elevs frånvaro inleds om en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro, om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera de elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro samt när utredningar inletts och, i förekommande fall, slutförts för respektive elev under perioden 15 augusti 2024 till 20 december 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen)

Arbete mot kränkande behandling

9. Se till att alla lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Detta innebär även att all personal ska motverka kränkande behandling av elever genom att agera om en elev utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under

perioden 15 augusti 2024 till 20 december 2024. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 6 §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

10. Se till att de insatser som gjorts i arbetet mot kränkande behandling följs upp och dokumenteras i planen mot kränkande behandling (6 kap. 8 § skollagen).

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ronneby kommun att senast **fredag den 17 januari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende bristerna rörande individuella studieplaner för nyanlända elever och extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ronneby kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ronneby kommun ska vidta följande åtgärder

Individuella studieplaner för nyanlända elever

1. Se till att det upprättas individuella studieplaner för alla nyanlända elever som mottagits på högstadiet och vars kunskaper har bedömts. Detta innebär att individuella studieplaner ska upprättas i samband med att elevernas kunskaper bedöms och inom två månader från mottagandet. Huvudmannen ska inkomma med samtliga upprättade och aktuella individuella studieplaner. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 12 g § skollagen).

Extra studietid

1. Se till att alla elever erbjuds att frivilligt delta i undervisningen i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska redovisa dokumentation och scheman om den extra studietid som skolan anordnar. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (10 kap. 5 a § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ronneby kommun en anmärkning avseende studiehandledning på modersmålet, beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog. Ronneby kommun ska senast **fredag den 17 januari 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för

att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser nationella prov.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023: 9698) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys 2023/24 inlett en tillsyn av Kallingskolan 7-9 i Ronneby kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kallingskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om att undervisningen ska bedrivas under ledning av lärare, garanterad undervisningstid, anpassad studiegång, extra anpassningar och särskilt stöd, studiehandledning på modersmål, individuella studieplaner för nyanlända elever på högstadiet, arbetet för att motverka kränkande behandling, plan mot kränkande behandling, beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog, frånvaroarbetet och nationella prov.

Tillsynen har genomförts genom lektionsobservationer, intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat huvudmannens fördelning av undervisningstid, klassschema, åtgärdsprogram samt plan mot kränkande behandling 2023/2024. Huvudmannen har den 8 april 2024 yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap.

8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Lärrledd undervisning och garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Fördelning av undervisningstid

Av huvudmannens inskickade dokumentation av fördelning av undervisningstid framgår det totala antalet timmar per ämne och årskurs för årskurserna 7-9. Av huvudmannens inskickade timplan framgår att den totala undervisningstiden i majoriteten av ämnena i årskurserna 7-9 ligger marginellt under den lagstadgade undervisningstiden för årskurserna 7-9.

Rektorn uppger i intervju att elevernas scheman är lagda utifrån den timplan som skickats in till Skolinspektionen.

Inställda lektioner

Elever i samtliga årskurser uppger vid intervjuer att det händer att lektioner ställs in. Elever i årskurs 7 ger olika svar på hur ofta lektioner ställs in. Flera elever i årskurs 7 säger att de sällan har inställda lektioner medan en elev uppger att hans klass har inställda lektioner varje vecka. Flera elever i årskurs 8 säger att det händer cirka en till två gånger i månaden att lektioner ställs in och att det är i olika ämnen. Elever i årskurs 8 säger att när de gick i årskurs 7 var det många lektioner som ställdes in eftersom det inte fanns vikarier. I början av årskurs 7 fick de sluta vid klockan tio vissa dagar eftersom de inte hade vikarie. En elev i årskurs 9 säger att musik är den lektion som oftast ställs in. En annan elev i årskurs 9 säger att lektionen i idrott och hälsa på fredagar ofta ställs in eller att de får en vikarie.

Lärare säger att det är svårt att bedöma hur ofta lektioner ställs in men säger att elevernas uppskattning om att lektioner ställs in en till två gånger i månaden kan stämma. Flera lärare uppger att när det gäller ämnet idrott och hälsa så händer det ganska ofta att lektioner ställs in eller att eleverna får gå en promenad istället för att ha en vanlig lektion. Flera lärare säger att det periodvis är klasser som blir drabbade av inställda lektioner och att vissa klasser nog blir mer drabbade än andra.

Rektorn uppger vid intervju att elevernas uppskattning om att de har inställda lektioner en till två gånger i månaden nog stämmer men att det är ett fåtal lektioner. Rektorn säger att det kan bli en promenad i idrott och hälsa istället för en vanlig lektion. Rektorn säger att det är en avvägning vad de kan göra med vikarier i idrott och hälsa eller om de ska ställa in en lektion.

Undervisning med vikarier

Flera elever i årskurs 7 säger att de har vikarier flera gånger i månaden. Elever säger att de inte fick någon hjälp alls i matematik när deras ordinarie lärare var

borta. Vidare säger flera elever att de inte får någon riktig undervisning och att det är väldigt stökigt under lektionerna när de har vikarier. De säger att vikarierna endast tar elevernas närvaro och delar ut en uppgift, som de sedan får arbeta självständigt med utan att vikarierna bryr sig om vad de gör eller arbetar med. När det gäller ämnena matematik och spanska säger elever att vikarierna inte kan hjälpa dem i ämnena. Den vikarierande läraren i spanska kunde exempelvis inte ens tala språket. Även elever i årskurs 8 säger att de inte får ordentlig undervisning av vikarierna och att de inte heller kan hjälpa eleverna i ämnena. Elever i årskurs 8 säger att de i biologi och engelska under innevarande termin haft vikarier fem gånger i veckan. Någon elev säger att de under lektioner nästan inte gör någonting alls och flera elever säger att vikarierna inte har några genomgångar med eleverna. Även flera elever i årskurs 9 uppger att det är väldigt stökigt under lektionerna när de har vikarier. De säger att vikarierna delar ut en uppgift och att de sedan får arbeta själva med den och att vikarierna inte har några genomgångar. Elever säger att vikarierna inte kan hjälpa dem, särskilt inte i matematik och språkämnena. Flera elever säger att de vikarierande lärarna i matematik inte kan matematik och att de aldrig får någon hjälp. En elev säger att de i årskurs 7 hade en lärare som var borta i flera månader och att de då hade en vikarie som inte kunde spanska alls och att de därför bara satt där utan hjälp i två till tre månader. Någon elev säger att de inte har haft någon behörig lärare i engelska under hela högstadiet utan först nu i årskurs 9. Det är deras första behöriga lärare i engelska. En elev säger att de förra terminen hade vikarier i svenska och engelska och därför inte kunde träna till nationella provet ordentligt. Flera elever i årskurs 9 säger vidare att de upplever att de hamnat efter i ämnen där de haft många vikarier och att de därför inte kan vad de ska kunna nu.

Flera lärare bekräftar vid intervju att det har varit mycket vikarier på skolan, i bland annat svenska, engelska, idrott och hälsa, språkval och matematik. En lärare säger att skolan har haft svårt att få tag i vikarie i engelska och att det drabbat eleverna mycket. Flera lärare säger att det var pressat under höstterminen och att det var många lärare som fick gå in och hjälpa till i framförallt svenska och engelska för att eleverna skulle kunna få betyg. Flera lärare säger att de då fick gå in och bedöma och betygsätta elever de inte undervisat. De säger vidare att det under höstterminen 2023 inte fanns något riktigt bedömningsunderlag i de ämnena och att de fick tala om för vikarierna vad de behövde samla in för uppgifter från eleverna för att lärarna skulle kunna sätta betyg. En lärare säger att de får höra av eleverna att de inte är nöjda med vikarierna och att eleverna känner en oro kring sina kunskaper och betyg i olika ämnen. När Skolinspektionen uppger att flera elever säger att de inte får någon riktig undervisning när de har vikarier utan att de oftast får arbeta självständigt och utan hjälp från vikarien svarar flera lärare att det tyvärr säkert är så. Framförallt gäller det ämnena engelska och biologi. En lärare säger att det är svårt för obehöriga lärare. Flera lärare uppger att vikarierna snarare vaktar än undervisar eleverna. De uppger att elever säger att de är stressade inför prov på grund av att de missat undervisning när de haft vikarier och att de inte kommer vidare i ämnet. En lärare säger att hen känner lite som eleverna, eftersom hen ser att undervisningen stannat av och att eleverna inte gjort något under tiden de haft vikarie.

Rektorn säger att skolan först och främst använder vikarier som kommer utifrån vid korttidsfrånvaro eller frånvaro under några veckor men att de även försöker fördela om undervisning inom personalgruppen för att täcka vikariebehoven. När det gäller den specifika situationen med vikarier i engelska och svenska uppstod den enligt rektorn på grund av personalbortfall under en längre tid och skolan fick ta in en vikarie som rektorn bedömde kunde genomföra uppgiften. Rektorn säger vidare att den ordinarie lärarens frånvaro förlängdes samtidigt som en annan lärarens anställning avslutades. Rektorn säger att det blev så över en hel termin istället för under en kortare period och fler elevgrupper fick ha vikarien som lärare. Rektorn uppger att det under tre till fyra veckor har varit olika vikarier som varit inne under lektionerna i engelska och biologi. Rektorn säger att hen ska titta så att eleverna fått den undervisning de behöver. Vidare uppger rektorn att vikarierna ingår i ämneslagen när de är på skolan under en längre tid och att det är ämneslagens ansvar att hjälpa vikarierna. Vikarierna får en mentor i form av en behörig ämneskollega som stöd. Rektorn uppger att det inte är samma undervisning eleverna får när de har vikarier men att hen bedömer att personerna är lämpliga och att undervisningen med vikarier är strukturerad men annorlunda än med en legitimerad lärare. När Skolinspektionen påtalar att elever säger att de inte får hjälp av vikarierna, särskilt inte i språkämnerna och i matematik, så svarar rektorn dock att det stämmer. När Skolinspektionen påtalar att även lärare säger att det märks att eleverna inte fått riktig undervisning när de haft vikarier svarar rektorn att vikarien kanske inte har återkopplat till lärarna. På fråga om eleverna kommer att kompenseras för utebliven undervisningstid svarar rektorn att hen informerades om situationen förra veckan och att hen ska se vad de missat och om de kan ta igen undervisningen under exempelvis läxhjälpstiden.

Huvudmannen har den 8 april 2024 inkommit med synpunkter på Skolinspektionens kommunicerade tjänsteanteckning. I inkomna synpunkter uppger rektorn att det finns en vikariesamordnare på skolan som säkerställer att vikarie bokas och har tillgång till det de behöver i form av exempelvis schema, planering, material och grupplistor. Rektorn uppger vidare att vikariesamordnaren ger varje vikarie en introduktion på arbetsplatsen gällande förväntningar och rutiner samt att vikariesamordnaren följer upp med vikarien och med undervisande lärare hur vikarien har utfört sitt arbete. Av huvudmannens inkomna synpunkter framgår vidare att det enligt vikariesamordnaren är svårt för vikarien att ge eleverna hjälp i spanska om vikarien inte kan språket samt att vikarier får del av genomgångar och material med förklaringar som vikarierna kan använda i undervisningen i matematik.

Rättslig reglering

Garanterad undervisningstid

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6890 timmar. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 4-5 §§ skollagen och 9 kap. 3-4 §§ och bilaga 1 skolförordningen). För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen).

Lärlarled undervisning

Begreppet undervisning definieras i 1 kap 3 § skollagen som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 633) framgår att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att barnen och eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare eller förskollärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare eller förskollärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. Exempelvis är slumpmässigt läsande eller TV-tittande som inte ingår som en del i en pedagogisk planering inte undervisning i lagens mening.

Enligt 2 kap. 15 § skollagen har en legitimerad lärare ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 17 § och 18 § andra stycket 1-3.

Av 5 kap. 2 § skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga och omfattande brister i undervisningen på Kallingskolan 7-9. Bristerna avser att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid i samtliga ämnen och att eleverna inte alltid får undervisning under ledning av lärare.

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i samtliga årskurser återkommande bedrivs av vikarier, som i flera fall varken har genomgångar, kan förklara uppgifter för eleverna eller på annat sätt leder undervisningen, utan eleverna förväntas arbeta självständigt. Skolinspektionen bedömer att elever på Kallingskolan 7-9 inte får lärlarled undervisning i alla ämnen och på alla lektioner. Intervjuer med elever visar att de under flera perioder har haft sådana vikarieledda lektioner under innevarande, och delvis även föregående läsår, i flera ämnen men framför allt i idrott och hälsa, matematik, språkval (spanska), engelska och svenska. Elevernas utsagor stöds av intervjuer med lärare och i viss mån rektorn. Elever i samtliga årskurser ges därmed inte vid dessa tillfällen, genom en strukturerad undervisning, ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för

att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. De lektioner då elever får ägna sig åt självstudier, med vikarie närvarande, kan därmed inte betraktas som lärarledda lektioner. Det som rektorn uppger i intervju och i synpunkter på tjänsteanteckningen, om att lektionerna där eleverna har vikarier enligt hens bedömning är att betrakta som undervisning samt att vikarier i matematik, enligt vikariesamordnaren, får del av genomgångar och med förklaringar som vikarierna kan använda i undervisningen i matematik, föranleder ingen annan bedömning. Detta mot bakgrund av de uppgifter som elever och lärare lämnar om hur lektionerna genomförs i praktiken.

Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna på Kallingskolan inte får sin garanterade undervisningstid i samtliga ämnen. Utredningen visar att undervisningstiden schemaläggs utifrån huvudmannens fördelning av undervisningstid, vilken i majoriteten av ämnena ligger på marginalen i förhållande till den lagstiftade garanterade undervisningstiden. Skolinspektionens utredning visar vidare att lektioner ställs in åtminstone en till två gånger i månaden och att elever vid dessa tillfällen går miste om undervisningstid. Det gäller bland annat lektioner i ämnet idrott och hälsa. Utredningen visar därutöver att elever i samtliga årskurser under det senaste läsåret inte fått lärarledd undervisning i bland annat svenska, engelska, matematik, spanska, idrott och hälsa samt biologi på de lektioner de haft vikarier. Därmed kan dessa lektioner inte heller betraktas som undervisningstid. Sammantaget innebär detta att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid i dessa ämnen. Skolinspektionens utredning visar också att eleverna än så länge inte kompenseras för den undervisningstid som de har förlorat.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Flera elever uppger vid intervju att de får hjälp av sina ordinarie lärare men att det är många elever som behöver hjälp. Flera elever säger att om de ber om hjälp får de hjälp men att lärarna inte alltid hinner hjälpa alla elever och en elev säger att det är många elever som inte får hjälp. Flera elever säger att om de riskerar att inte bli godkända i ett ämne så får de en så kallad F-varning. De säger vidare att de vid en F-varning inte får någon hjälp utan endast får fler uppgifter att göra.

Flera lärare säger att de jobbar mycket med anpassningar på gruppnivå men att de även ger elever individuella extra anpassningar som till exempel muntlig komplettering, mindre inläsningsstoff, inläst och anpassat material, olika böcker, placering, hörlurar med musik eller att elever får ta en paus då och då. Flera lärare uppger att de inte har förutsättningar och möjlighet att hinna ge alla elever de individuella extra anpassningar som elever behöver. I helklass med elever så är det kanske 5 av totalt 22 elever som inte har individuella behov och enligt lärarna finns inte förutsättningarna att ge alla elever de extra anpassningar de har behov av eftersom det är svårt att hinna med. En lärare säger att det till exempel kan vara svårt med

muntliga prov om hen är själv i klassrummet. Flera lärare säger att det är särskilt svårt att hinna ge alla elever individuella extra anpassningar i engelska, matematik och svenska. En lärare säger att det finns de elever som läraren behöver sitta själv med och att det i vissa klasser kan finnas fem elever med behov av sådan en-till-en undervisning. Enligt läraren kan hen omöjligt hinna med det.

Representanter för elevhälsan säger att det stämmer att lärarna inte hinner ge alla elever de individuella extra anpassningar som eleverna behöver. Representant från elevhälsan säger vidare att en förklaring kan vara att de inte hinner med, men även att lärare fokuserar mycket på ledning och stimulans.

Rektorn säger att skolan är igång med ett utvecklingsarbete och att de behöver arbeta mer med extra anpassningar, men att skolan generellt arbetar bra med olika anpassningar.

Anmäla behov av särskilt stöd

Flera lärare säger att de inte alltid anmäler när en elev, trots extra anpassningar, riskerar att inte uppfylla betygskriterierna. De säger vidare att de har väldigt många elever som behöver extra anpassningar och att det är svårt att avgöra var gränsen för särskilt stöd går. Flera lärare säger att de inte alltid anmäler eftersom det inte hade gått att erbjuda alla elever särskilt stöd. En lärare säger att skolan tar emot många elever som ligger långt efter i engelska, ibland två till tre årskurser efter i kunskapsnivå. En lärare säger att de måste acceptera att det finns elever som vad de än gör inte kommer nå betygskriterierna. Det kan till exempel vara elever som har svårt med läsförståelse. Några lärare säger att det finns elever som ligger på låga kunskapsmässiga nivåer som de hade kunnat anmäla men som ändå inte kommer att nå betygskriterierna. Lärare säger att det inte finns någon som förväntar sig att vissa elever ska komma ifatt och att det därför inte finns någon anledning att anmäla eleverna. Flera lärare säger att de hade många elever som fick F i betyg i enstaka ämnen vid terminsslut i december och att dessa elever inte är anmälda till utredning av behov av särskilt stöd. Lärare uppger även att de inte får någon återkoppling från elevhälsan och undrar varför de ska anmäla om de inte får någon återkoppling. Det kan även ta väldigt lång tid innan de får något svar.

Vid intervju uppger representanter från elevhälsan att de inte tror att alla lärare alltid anmäler elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå betygskriterierna. De säger att en anledning till att lärare inte alltid anmäler elever kan vara att eleven riskerar att inte uppfylla betygskriterierna i enstaka ämnen eller att läraren vet att det pågår andra processer runt elever samtidigt, så som en frånvaroutredning eller andra insatser.

Vid intervju med rektorn ifrågasätter rektorn inte uppgifterna om att lärare inte anmäler alla elever, som trots extra anpassningar riskerar att inte nå betygskriterierna. Rektorn säger vidare att det borde göras fler anmälningar och att det enligt hens bedömning borde finnas fler anmälningar. Rektorn uppger vidare att alla elever som fått F i betyg inte anmälts för utredning av behov av särskilt stöd och att skolan behöver diskutera mer när en elev ska anmälas till behov av utredning för särskilt stöd.

Starta utredning om särskilt stöd

Flera lärare uppger vid intervju att det är olika, från fall till fall, om det startas utredningar efter en anmälan. Några lärare säger att de inte får återkoppling av elevhälsan och att de därför inte vet om det startats utredningar av de elever som lärarna anmälde under höstterminen.

Representant från elevhälsan säger att det inte alltid startas en pedagogisk utredning efter en anmälan om behov av särskilt stöd. Representant från elevhälsan uppger att hen tillsammans med rektorn går igenom de anmälningar som kommer in och att rektorn fattar beslut om det behövs startas en utredning eller inte. Representant från elevhälsan säger att lärarna får ett mejl från rektorn om en pedagogisk utredning startar. Representant från elevhälsan säger vidare att elevhälsan har god insikt i elevernas historik och att de vid en utredning samarbetar med personalen, till exempel samarbetar specialpedagog tillsammans med skolsköterskan och socialpedagogen utifrån behov.

Rektorn bekräftar att det inte alltid startas utredningar av behov av särskilt stöd efter att lärare anmält. Rektorn säger vidare att hen tillsammans med specialpedagogen går igenom alla anmälningar och att hen i rollen som rektor fattar beslut om det ska startas en utredning eller inte för en elev. Rektorn uppger att en anledning till att inte starta en utredning till exempel kan vara att en elev har hög frånvaro och som det därför pågår andra insatser kring.

Åtgärdsprogram

Flera lärare säger att de inte säkert vet om rektorn fattat beslut om att upprätta åtgärdsprogram och att de bara får reda på om en elev har åtgärdsprogram om det handlar om anpassad studiegång. Representant från elevhälsan och rektorn säger dock att det fattas beslut om åtgärdsprogram efter en pedagogisk utredning. Rektorn säger att hen både fattar beslut om åtgärdsprogram samt att inte upprätta åtgärdsprogram. Rektorn säger även att hen har en dialog med specialpedagogen om det ska upprättas åtgärdsprogram eller ej för en elev men att det är hen som rektor som tar beslut.

I samtliga 13 åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas uppgift om uppföljningsdatum samt vem som ansvarar för uppföljningen. Representanter från elevhälsan och rektorn uppger dock samstämmigt vid intervjuer att det är specialpedagogen som följer upp åtgärdsprogram. Rektorn säger vidare att de bland annat följer upp genom möten med elever och vårdnadshavare under elevhälsan.

Anpassad studiegång

Vid intervju uppger representant från elevhälsan att de sätter in insatser för elever med bland annat frånvaroproblematik innan frånvaroutredningar eller utredningar av behov av särskilt stöd är klara. En åtgärd de kan sätta in innan en utredning är färdig är anpassningar i schemat och elever kan då vara i skolan fram till lunch utifrån ett individuellt "deltidsschema". Representant från elevhälsan säger att hen i dagsläget tror att det är fem till tio elever som har ett "deltidsschema" utan beslut

om anpassad studiegång eller åtgärdsprogram. Hen säger vidare att deltidsscheman görs i samråd med vårdnadshavare och att de då provar med att eleverna är i skolan delar av dagen. Enligt representant från elevhälsan befinner sig vissa elever med hög frånvaro på skolan och stör andra elever. I sådana fall kan det vara bättre att skolan gör en anpassning i elevernas schema så att de kan gå hem. Hen uppger vidare att deltidsschema för en elev är att ses som en extra anpassning och om det fungerar skrivs sedan ett åtgärdsprogram.

På fråga om det stämmer att det finns mellan fem till tio elever där skolan satt in särskilt stöd i form av anpassad skolgång med anledning av frånvaro utan att eleverna har åtgärdsprogram svarar rektorn ja och säger vidare att skolan kan korta skoldagarna för elever utifrån deras mående och se om det fungerar. Det görs enligt rektorn utan att eleverna har ett åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Anmäla behov av särskilt stöd

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Starta utredning om särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår vidare att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Åtgärdsprogram

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Anpassad studiegång

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får beslut om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen fattas (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165, s. 293).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän, är vissa bestämmelser enligt förvaltningslagen tillämpliga (29 kap. 10 § skollagen). Detta gäller bland annat dokumentation, motivering av beslut samt underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (31–33 §§ förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns omfattande brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Extra anpassningar

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som inte kommer att uppfylla betygskriterierna, och som är i behov av extra anpassningar, som inte får sådant stöd. Lärare uppger att de inte hinner ge alla elever de extra anpassningar som de är i behov av, vilket bekräftas av elevhälsan. Detta är en brist.

Anmäla behov av särskilt stöd

Utredningen visar vidare att lärare inte alltid anmäler då en elev trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla betygskriterierna. Lärare uppger bland annat att

det inte är någon mening att anmäla vissa elever då de är på en sådan låg kunskapsnivå att de ändå inte kommer att nå betygskriterierna. Skollagens reglering om att elever som, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå betygskriterierna ska anmälas till rektorn ger inte utrymme för någon individuell bedömning av om eleven kommer att nå betygskriterierna eller inte. Att i dessa fall inte anmäla eleven för utredning av behov av särskilt stöd är en brist.

Starta utredning om särskilt stöd

Det framgår vidare av utredningen att rektorn inte alltid startar en utredning om särskilt stöd efter att lärare har anmält behov av en sådan utredning. Skollagens reglering ger inte utrymme för att rektorn gör en individuell bedömning av om en utredning om särskilt stöd ska starta eller inte starta, efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit till rektorn. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Det gäller även i de fall där det exempelvis pågår en frånvaroutredning. En frånvaroutredning och en utredning om särskilt stöd kan behandlas i samma utredning.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionens utredning visar att rektorn, i de fall en utredning av behov av särskilt stöd har genomförts, fattar beslut om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte utarbetas. Det framgår också att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd sker i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Utredningen visar dock att det i samtliga åtgärdsprogram saknas uppgift om vem som ansvarar för att följa upp åtgärder i åtgärdsprogram och när det ska ske. Detta är en brist.

Anpassad studiegång

Utredningen visar vidare att det föreligger allvarliga brister i skolans hantering av anpassad studiegång. Skolinspektionen kan konstatera att det finns flera elever som i praktiken har en anpassad studiegång trots att rektorn inte har fattat beslut om denna stödåtgärd och utan att det finns ett åtgärdsprogram som grundar sig på en utredning som visar att elevens behov är att ha en anpassad studiegång. Det finns elever som inte deltar i undervisningen hela skoldagar och/eller inte läser samtliga ämnen. Enligt elevhälsan och rektorn har dessa elever ett så kallat deltids-schema. Även om rektorn anser att detta är en tillfällig anpassning och därmed inte är att betrakta som anpassad studiegång gör Skolinspektionen bedömningen att åtgärden innebär betydande avvikelser från den undervisningstid och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Åtgärden är inte möjlig att betrakta som en extra anpassning eftersom det inte handlar om åtgärder som genomförs inom ramen för ordinarie undervisning. Skolinspektionen bedömer att individuellt anpassade scheman i dessa fall är att betrakta som anpassad studiegång.

Åtgärden anpassad studiegång ska endast sättas in när annat stöd för eleven inte kan tillgodose elevens behov. Om en utredning av en elevs behov av särskilt stöd

visar att annat särskilt stöd inte kan tillgodose elevens behov ska rektorn fatta beslut om åtgärdsprogram och om anpassad studiegång. Anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilde eleven eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Det är en brist att rektorn inte har fattat de formella beslut som krävs. Beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång kan överklagas av elev och vårdnadshavare. Även om det uppges i intervju att åtgärden sätts in i samråd med vårdnadshavare så innebär underlåtenheten att fatta sådana beslut att elever och vårdnadshavare går miste om sin rätt att överklaga besluten vilket är allvarligt ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera elever säger vid intervjuer att det är många elever som har mycket frånvaro på skolan. En elev säger att halva hans klass har mycket frånvaro och att det finns elever som ofta inte kommer alls till skolan. Även flera lärare uppger att det finns många elever med hög frånvaro på skolan. På fråga vid vilken nivå en elevs frånvaro uppmärksammas svarar flera lärare att det är socialpedagogen som kontakter lärarna och att lärarna då ska kontakta vårdnadshavare och följa upp vad frånvaron kan bero på. Flera lärare säger att det även kan vara annan personal som kontakter vårdnadshavarna. Några lärare säger att det är socialpedagogen som gör frånvaroutredningar och som har huvudansvaret. Flera lärare säger att de inte vet om det startas frånvaroutredningar och på uppgift om att det enligt informationsinhämtningen endast finns fem frånvaroutredningar redovisade säger en lärare att hen gissar på att dessa fem utredningar handlar om elever som knappt är i skolan. Flera lärare säger att de tror att skolan endast har startat frånvaroutredningar för dessa fem elever.

På fråga om vad som föranleder att en frånvaroutredning startas svarar representant för elevhälsan att de startar en sådan när de behöver ta reda på mer vad frånvaron beror på och att det är ett beslut som fattas av elevhälsan. Enligt elevhälsan är det ungefär 40 elever som de bedömer har problematisk frånvaro, men de har inte startat frånvaroutredningar för samtliga dessa 40 elever. En representant från elevhälsan säger att begreppet "obehövt" är svårt att avgöra i relation till när det ska startas utredningar. En annan representant från elevhälsan säger att det ibland redan finns frånvaroutredningar från mellanstadiet för vissa elever. En representant från elevhälsan säger att mentorn följer upp elevärendet först genom kontakt med vårdnadshavare. Representant från elevhälsan säger vidare att socialpedagogen följer upp frånvaron en gång i månaden med elevhälsan men att vissa ärenden går direkt till mentorerna och att mentorerna följer upp frånvaro med vårdnadshavare. På fråga om när skolan reagerar på frånvaro säger representant från elevhälsan att det enligt rutinen ska reageras vid problematisk frånvaro, vilket är svårt att avgöra, men att det sker i dialog med mentorerna. Representant från elevhälsan säger att det finns en procentsats men att de inte ska vara för fästa vid procentsatsen utan även prata med mentorerna.

Rektorn säger att skolan har elever som av olika anledningar inte är på lektioner, som är på skolan, men som inte går på lektionerna. Rektorn säger vidare att det

även finns elever som stannar hemma och inte kommer till skolan alls. Enligt rektorn gör skolan uppföljningar varje månad och en uppföljning kan leda till en frånvaroutredning. Rektorn säger att frånvaro även följs upp med vårdnadshavare och mentorer. På frågan om varför det bara har startats fem frånvaroutredningar de senaste tolv månaderna när det enligt elevhälsan finns cirka 40 elever med problematisk skolfrånvaro, svarar rektorn att det dels handlar om att materialet för utredningar innebär ett omfattande arbete, men även att det har gjorts frånvaroutredningar i tidigare stadier avseende vissa elever. Rektorn säger att det också kan bero på att anledningarna i vissa fall är kända och då beslutar rektorn inte om frånvaroutredning eftersom de redan känner till anledningen och gör insatser.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds, om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda orsakerna till elevers frånvaro. Det framgår av Skolinspektionens utredning att skolan har startat fem frånvaroutredningar de senaste tolv månaderna trots att det finns omkring 40 elever med upprepad eller långvarig frånvaro på skolan. Elevhälsan och rektorn anger flera skäl som orsak till att frånvaroutredningar inte har startats avseende fler än fem elever. Enligt elevhälsan är det bland annat svårt att avgöra när en utredning är obehövlig och rektorn säger att materialet för utredningar innebär ett omfattande arbete. De uppger också att elevers frånvaro kan ha utretts i tidigare stadier samt att det finns elever där orsaken till frånvaron är känd och där det finns pågående insatser. Det framgår av skollagen att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds, om det inte är obehövligt. Av förarbeten (Prop. 2017/18:182 s. 57) framgår att exempel på när en sådan utredning kan vara obehövlig är vid redan beviljad ledighet, om en elev vid något enstaka tillfälle är frånvarande på grund av sjukdom, eller om rektorn redan har kännedom om återkommande behov av vårdbesök. Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående omständigheter att det inte är sannolikt att det kan anses obehövligt att starta utredningar avseende alla de 35 elever som av elevhälsan och rektorn uppges ha problematisk frånvaro, men där frånvaroutredningar inte har startats. Även i fall där elevers frånvaro utretts i tidigare stadier kan det finnas skäl att på nytt utreda orsaker till en elevs frånvaro om elevens frånvaro fortsatt är upprepad eller långvarig. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att rektorn inte ser till att frånvaron utreds i samtliga de fall då elever har upprepad eller långvarig frånvaro och då en utredning inte kan anses obehövlig.

Arbete mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det finns elever i samtliga årskurser som uppger i intervju att alla elever inte känner sig helt trygga på skolan. Majoriteten av de intervjuade eleverna säger att de själva inte känner sig otrygga, men att det finns andra elever som gör det. Eleverna beskriver att det bland annat förekommer bråk och konflikter på skolan och att dessa kan vara i månader eftersom skolan inte tar tag i det. Eleverna beskriver att det förekommer kränkningar och bråk, framförallt i korridorerna när de har rast. Eleverna beskriver även att det är en stor skola och att det sällan finns vuxna närvarande på rasterna. Elever i årskurs 9 berättar att det även förekommer en hel del skadegörelse på skolan, till exempel har det förekommit att en elev tänt eld och att elever röker inne på toaletterna.

Flera elever berättar att det också sker mycket verbala kränkningar, till exempel rasistiska kommentarer, på skolan och framförallt i korridorer och under raster. Flera elever, framförallt i årskurs 9 och även lärare berättar att det också finns vuxna som verbalt kränker elever.

Agera och anmäla kränkande behandling

Flera elever säger vid intervju att om det ska hända något efter en kränkning får de gå direkt till rektorn eftersom lärarna inte gör något. Lärarna säger att de ska ta tag i det men sen händer inget och när eleverna frågar så säger de att de har glömt bort det, säger flera elever. Två elever säger att alla lärare inte säger till om de ser en kränkning. En elev säger att lärarna däremot alltid säger till om det händer något i caféet men i korridorerna säger de inte så mycket utan går mest vidare. Flera elever säger att alla lärare inte agerar vid en kränkning. Lärarna ser men ser sig bara omkring och går vidare. De har väl bråttom till lektionen kanske, säger en elev. Elever säger också att personal inte alltid agerar vid bråk och att det beror på vilken lärare det är. Vissa lärare bryr sig inte, säger en elev. En elev säger att lärare kan gå förbi och bara säga "lägg av". En annan elev säger att lärarna inte tar tag i det och att lärarna aldrig säger "du följer med mig, du kan inte göra så här".

Flera lärare säger att de tror att personal gör olika vid en kränkning, att vissa lärare agerar snabbt och andra inte. En lärare säger att alla lärare inte har tid att stanna och agera men att hen stannar eftersom hen har tid för det. Flera lärare uppger att de inte har förutsättningar att alltid agera, till exempel på grund av att de inte har tid eller att det är svårt att avgöra om det är en kränkning. Enligt en lärare kan det även handla om att lärare inte känner vissa elever och att lärare då kanske inte agerar. En annan lärare säger att om det är på gränsen till en kränkning stannar personal inte alltid heller eftersom de inte hinner. Flera lärare säger att de utifrån insamlad information om händelsen gör anmälan i skolans digitala system.

Flera lärare uppger att allt från ord till fysisk handling anmäls och att de anmäler sådant som de upplever som kränkningar även om eleven inte upplever det som en kränkning. Flera lärare säger dock att alla situationer inte anmäls utan att det beror

på hur allvarligt det är. Det är svårt att veta om det är på riktigt ibland eller hur allvarligt det är och då anmäls det inte alltid, säger en lärare. En lärare säger att om eleven ber om ursäkt på en gång anmäler de inte. Det kan även vara svårt för lärarna att avgöra om det är en kränkning om elever uttrycker sig på språk som lärarna inte kan, vilket också kan vara en anledning till att lärarna inte anmäler händelser.

Representant för elevhälsan säger att rutinen vid kränkning är att personal snabbt ska lugna ner situationen, låta elever berätta vad som hänt och sedan anmäla händelsen. Hen säger att det ibland kan vara bättre att ingripa efter att något händer, eftersom att gå in i situationen kan leda till mer våld. Representant från elevhälsan säger att systemet för att anmäla är bra men att vissa i personalen nog inte agerar för att de inte vill skriva en anmälan om kränkande behandling. Representant från elevhälsan säger att det är intressant att elever vill att personal ska reagera, men säger att personalen arbetar med lågaffektivt bemötande utifrån elevernas behov. Representant från elevhälsan säger att även om lärare inte ingriper på grund av att de inte har tid så kan det vara så att läraren berättar för till exempel mentorn vad som hänt och det känner inte eleverna till. På fråga om all personal agerar vid kränkande behandling så svarar representanter från elevhälsan nej. De säger också att all personal inte anmäler alla fall av kränkande behandling, även om de säger att skolans personal är uppmärksam på kränkningar. Enligt representanter för elevhälsan anmäls inte allt eftersom all personal inte har kompetens att agera och anmäla. Det kan även handla om att alla kränkningar som elever med vissa diagnoser utsätter andra elever för inte anmäls. Elevhälsans representanter uppger också att det skiljer sig mycket mellan lärare, då vissa aldrig anmäler medan andra gör det ofta. Någon representant säger att det beror på att vissa lärare inte vill göra pappersarbetet som det innebär att göra en anmälan om kränkande behandling. En annan representant säger att personalen anmäler om de till exempel hör att elever kallar varandra grövre nedsättande ord så som kommentarer av homofobisk karaktär eller om det under ett mentorssamtal framkommer att en elev blir utfryst av andra elever.

Rektorn säger att hen fått till sig från elever att det finns händelser där elever upplever att personalen inte reagerat som eleverna förväntar sig. Rektorn säger att de arbetar för ökad vuxennärvaro och har fått till sju stycken heltidsmentorer från och med januari i år och att heltidsmentorernas arbete är att vara tillsammans med eleverna. Rektorn hoppas att det innebär att hen inte får höra att personal inte agerar. Hen säger även att hen kommer att diskutera elevernas uppfattning med personalen så att även hen som rektor kan stötta personalen i att agera. Rektorn säger att hen vet att det finns situationer med kränkningar som personal fått till sig dagen efter, men att personal från elevhälsan då anmäler. Rektorn säger att hen upplever att hen har en god bild av vad som händer och att personal anmäler det de får vetskap om men att alla kränkningar nog inte anmäls. Det handlar enligt rektorn om en bedömning av situationen. Rektorn säger att de situationerna som anmäls handlar om elever som blir utsatta och upplever att de kränkts och att det kan vara både verbala och fysiska kränkningar som anmäls, men att rektorn inte vet vad som inte anmäls. Hen ifrågasätter dock inte att personal säger att allt inte anmäls. Hen

kan bara svara utifrån de anmälningar som kommer in och hen förutsätter att det som händer dokumenteras.

Utreda kränkande behandling

Flera lärare säger att kränkingsärenden inte stängs förrän de är lösta. Lärare säger att i de fall de själva anmält en kränkning så har det startats utredningar. Några lärare uppger att rektor delegerar till den som är mest lämplig att utreda. Det är rektor som avgör från situation till situation vem som är bäst lämpad att utreda. Har det varit riktigt allvarligt har rektor utrett ärendet själv.

På fråga om det startats utredningar för de 81 ärenden som inkommit svarar representant från elevhälsan att det gjorts för nästan alla. Representanter från elevhälsan uppger att de startar utredningar och även genomför snabbutredningar beroende på kränkningens karaktär. Representant från elevhälsan säger att de oftast utreder genom samtal med inblandade elever och om det behövs även med vårdnadshavare. Representanter från elevhälsan säger vidare att de efter en utredning kan vidta åtgärder, till exempel se över placeringar i klassrummet eller att fler vuxna rör sig vid elevernas skåp.

Rektorn säger vid intervju att en anmälan alltid går vidare till huvudmannen och att skolan utreder alla ärenden. Rektorn säger vidare att de efter en utredning vidtar åtgärder så som uppföljande samtal, samtal med personal eller att organisera om i elevgrupper.

Plan mot kränkande behandling

Elever säger vid intervju att socialpedagogen har varit inne i klasser och pratat om kränkningar men att de inte känner till skolans plan mot kränkande behandling. Lärare säger att de pratar om kränkningar i klasserna och att elevrådsrepresentanter tar upp klassens synpunkter i elevrådet. Några lärare säger att de inte har pratat om planen med eleverna och att eleverna inte är med och tar fram förslag på åtgärder för att minska kränkningar. Lärare säger också att de på skolan inte följt upp de planerade och genomförda åtgärderna från föregående läsårs plan mot kränkande behandling och att det kan bero på slarv. På fråga om de har utvärderat planen mot kränkande behandling svarar flera lärare nej, inte än så länge. En lärare säger att hen inte vet vems ansvar det är att göra utvärderingen.

Representant från elevhälsan säger att eleverna har varit delaktiga genom att svara på trygghetsenkäten samt att de hade fokusgrupper där de pratade med elever om kränkningar. Representanter från elevhälsan säger att skolan inte följt upp fjolårets insatser.

Rektorn säger vid intervju att elevrådet har varit med i arbetet med planen mot kränkande behandling även detta läsår, framför allt efter resultatet av trivselenkäten och att det är elevrådet som tillsammans med personalen kommer fram till vad som ska stå i planen. Rektorn säger att det är en lärare som arbetar med planen, som sammanställer enkäter, uppdaterar den, sitter med eleverna och presenterar den för personalen. Rektorn säger vid intervju att uppföljningen av insatser måste göras tydligare i planen.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 6 § skollagen får personalen vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

Enligt 6 kap. 5 skollagen ansvarar huvudmannen för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Arbetet mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att motverka kränkande behandling. Det framkommer i intervjuer att alla elever inte känner sig trygga på skolan och att det förekommer verbala kränkningar, bråk och skadegörelse på skolan. Skolinspektionens utredning visar att all personal inte agerar och anmäler vid alla fall av kränkande behandling. Vad gäller att huvudmannen ser till att omständigheter kring en angiven kränkning skyndsamt utreds, i de fall då anmälan har skett, så framkommer inget annat än att arbetet uppfyller författningarnas krav i den delen.

Plan mot kränkande behandling

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i planen mot kränkande behandling. Skolinspektionens utredning visar att det saknas en redogörelse för hur föregående års insatser har genomförts i skolans plan mot kränkande behandling.

När det gäller elevers delaktighet i arbetet med planen mot kränkande behandling framgår det inte i intervjuer med elever och lärare att eleverna varit delaktiga i att ta fram planen. Mot bakgrund av rektorns uppgifter om att eleverna deltagit genom elevrådet gör Skolinspektionen dock bedömningen att skolan inte brutit mot bestämmelserna i den delen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Ronnebys kommuns verksamhet vid Kallingskolan 7-9 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Ronneby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen konstaterar att det finns allvarliga och omfattande brister i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd som rör att eleverna inte får de extra anpassningar de är i behov av och att skolan inte uppmärksammar och utreder elevers stödbehov. Personal anmäler inte alltid elevers behov av att utredas för särskilt stöd och det startas inte alltid en utredning efter en sådan anmälan. Flera elever har dessutom anpassad studiegång utan att skolan har utrett elevernas svårigheter, upprättat åtgärdsprogram samt utan att rektorn fattat beslut om anpassad studiegång och utan att det finns ett åtgärdsprogram som grundar sig på en utredning som visar att elevens behov är att ha en anpassad studiegång. Bristerna medför att det finns en uppenbar risk att elever inte får det särskilda stöd som de behöver och har rätt till. Skolinspektionen bedömer även att det finns omfattande brister vad gäller att ge eleverna den undervisning som de har rätt till. Det är allvarligt att elever inte ges lärarledd undervisning på alla lektioner och att elever inte får sin garanterade undervisningstid i flera ämnen. Vidare finns brister i skolans arbete med att utreda elevers frånvaro. Det finns därutöver problem med trygghet och kränkande behandling på skolan och utredningen visar att det finns brister i arbetet för att motverka kränkande behandling. Skolenheten brister i förhållande till krav i författningarna som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att bristerna i dessa delar allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Skolinspektionen bedömer därutöver att bristerna är sådana att de rubbar förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt och utgör ett allvarligt missförhållande.

Det föreligger även brister i förhållande till bestämmelser om extra studietid och individuella studieplaner för nyanlända elever som mottagits på högstadiet samt betyg och studiehandledning på modersmålet.

Om Ronneby kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om det finns skäl att besluta om verksamhetsförbud eller att staten, på kommunens bekostnad, ska vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (statliga åtgärder för rättelse), att aktualiseras. Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär även att verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse kan bli aktuellt trots att föreläggandet följts om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 16 a och b samt 17 §§ skollagen).

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 2 000 000 kronor.

Föreläggande

Individuella studieplaner för nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I informationsinhämtningen till Skolinspektionen anges att ingen av de nyanlända eleverna på skolan har en individuell studieplan, vilket bekräftas av rektorn i intervju.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 a § skollagen framgår att med nyanländ avses i denna lag den som har varit bosatt utomlands, nu är bosatt i landet, och har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 §.

Av 3 kap. 12 g § skollagen framgår att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kallingskolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller individuella studieplaner för nyanlända elever. Skolinspektionens utredning visar att det på skolan finns sex nyanlända elever som mottagits under högstadiet och att samtliga elever saknar en individuell studieplan.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger vid intervju att det finns två olika läxhjäpsgrupper, en för omprov och en för att arbeta med läxor och annat. Elever i årskurserna 7 och 8 säger att de har 40 minuter obligatorisk läxhjälp en gång i veckan och frivillig läxhjälp 60 minuter i veckan. Elever i årskurs 9 säger att de inte har obligatorisk läxhjälp utan att de har elevens val istället, men att de har 60 minuter läxhjälp i veckan.

Även lärare säger att det finns två sorters extra studietid. Lärarna säger att de som mentorer har läxhjälp med klassen och att det ligger i schemat på olika tider och olika dagar för olika klasser. Flera lärare säger att tiden är på 40 minuter och att den är obligatorisk. En lärare säger att det stämmer att elever i årskurs 9 har elevens val istället för obligatorisk läxhjälp. Flera lärare säger att det även finns frivillig läxhjälp och att den tiden är på 60 minuter. Några lärare säger att de inte tror att tiden är tagen från några ämnen utan att det är tid utöver timplanen.

Rektorn uppger vid intervju att det finns frivillig läxhjälp mellan klockan 15 och 16 på tisdagar och att eleverna i årskurserna 7 och 8 har 40 minuters obligatorisk extra studietid i veckan. Rektorn säger vidare att läxhjälp ligger som en lektion, men att det inte tas undervisningstid från något annat ämne.

Huvudmannen har den 8 april 2024 inkommit med synpunkter på Skolinspektionens kommunicerade tjänsteanteckning. I inkomna synpunkter uppger rektorn att det är olyckligt att de benämner den extra studietiden olika på olika enheter. Rektorn uppger att på Kallingskolan är de olika formerna av läxhjälp extra studietid. Rektorn uppger att den ena tiden benämns som obligatorisk för att elever som har särskilda överenskommelser med lärare ska vara där då. Rektorn uppger att tiden är frivillig för samtliga elever men att den slutar vara frivillig om man gjort en överenskommelse, till exempel med en lärare i ett särskilt ämne. Rektorn uppger att på en skola som Kallingskolan blir det lite olika mycket extra studietid för olika årskurser olika läsår eftersom att alla tider måste anpassas efter skolbussar både för den egna skolan och för kommunen i stort. Rektorn uppger vidare att eleverna under sin högstadietid erbjuds i snitt två timmars extra studietid per vecka.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kallingskolan 7-9 inte uppfyller författningarnas krav avseende omfattningen av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst 120 minuter per vecka. Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna i årskurs 7 och 8 i nuläget enbart erbjuds extra studietid om 100 minuter per vecka. Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att elever i årskurs 9 i nuläget enbart erbjuds extra studietid om 60 minuter i veckan. Att rektorn uppger att eleverna under sin högstadietid erbjuds i snitt två timmars extra studietid per vecka föranleder ingen annan bedömning, eftersom erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ronneby kommuns verksamhet vid Kallingskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller individuella studieplaner för nyanlända och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Ronneby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inskickade dokumentation framgår att det på skolan finns 23 elever som får studiehandledning i arabiska.

Flera elever säger vid intervju att det finns elever som har svårt att hänga med i undervisningen på grund av att de inte förstår svenska så bra. En elev säger att det finns en elev från Filippinerna som har svårt att hänga med i undervisningen men att hen får hjälp på engelska.

Flera lärare säger att de har elever som har svårt att hänga med i undervisningen på grund av språket och att eleverna erbjuds digital studiehandledning på modersmålet. En lärare säger att det är många elever som på grund av svårigheter med språket har svårt med läsförståelsen och flera lärare uppger att cirka 25 procent av skolans elever har svårt att hänga med i undervisningen på grund av språket och att vissa av dessa elever därför har svårt att nå ett godkänt betyg. Enligt flera lärare får alla elever som behöver det studiehandledning på sitt modersmål med undantag för tre elever. Det gäller en elev från Thailand, en elev från Filippinerna samt en elev med arabiska som modersmål. Flera lärare uppger att anledningen till att dessa elever inte får studiehandledning på modersmålet är att det inte finns studiehandledare på de språken. Flera lärare säger att de hade önskat att de elever som får studiehandledning hade fått det på plats istället för digitalt. Flera lärare uppger att det finns elever som skulle behöva studiehandledning på modersmålet i fler

ämnen och i större omfattning och att skolan då måste ansöka om studiehandledning för varje ämne för respektive elev.

Representant från elevhälsan säger att det inte är orimligt att tänka att det finns elever som behöver studiehandledning i större utsträckning och i fler ämnen än vad de får. Det är inte alltid sådana behov lyfts till elevhälsan men det finns en samordnare för studiehandledning på skolan och lärarna kanske därför går till samordnaren istället.

Rektorn uppger att det är samordnaren för studiehandledning som gör ansökningar och att lärarna signalerar till samordnaren om det finns behov, men att det även kan vara elever och vårdnadshavare som signalerar. På uppgift om att lärarna säger att det finns tre elever som behöver men inte får studiehandledning på modersmålet så säger rektorn att hen är medveten om det. Rektorn säger vidare att de ansökt om studiehandledare för dessa elever men att det inte finns att tillgå. Vad gäller lärares uppgifter om att det finns elever som får studiehandledning men som behöver studiehandledning i större utsträckning och i fler ämnen, så uppger rektorn att hen inte känner till detta. Rektorn säger att rutinen är att lärare ska flagga om en elev är i behov av studiehandledning och att hen förutsätter att det görs.

Huvudmannen har i en komplettering inkommit med följande uppgifter: Samordnare för studiehandledning på skolan har haft kontakt med BIU (Blekinge Integrations- och Utbildningscenter) och fått information om att det i nuläget inte finns någon studiehandledning på språket tagalog och thai då det inte finns studiehandledare i dessa språk, varken digitalt eller fysiskt. Skolan har lämnat in ansökan om fysisk studiehandledning och fått tilldelat en person som stöttar eleverna i inläring av svenska och som finns med som ett extra stöd under lektionstid. Personen är egentligen studiehandledare i dari men utifrån behov så har vi fått möjlighet till denna stöttning vårterminen ut. Inför nästa läsår kommer vi igen att stämma av med BIU hur tillgången på studiehandledare i språken tagalog och thai ser ut och ny ansökan kommer att lämnas in för dessa båda elever. Kommunen har god tillgång av studiehandledning på arabiska, samordnare för studiehandledning känner i nuläget inte till att det finns elever där lärare flaggat för behov av mer studiehandledning på arabiska för elev, som inte får detta.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Av 3 kap. 12 i § skollagen framgår att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av kap. 3 § 12 c framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kallingskolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning i arabiska, tagalog och thai men som inte får det.

Beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har granskat betygskatalogen för hösten 2023. Av betygskatalogen framgår att rektorn skrivit under och fattat beslut om betyg i slöjd och musik tillsammans med olegitimerad lärare. Rektorn uppger vid intervju att hen har skrivit under och fattat beslut i egenskap av rektor och inte som lärare.

Av betygskatalogen framgår också att betyg för en elev strukits över och ett nytt betyg finns i en annan betygskatalog. Det anges ingen orsak till strykningen. Rektorn uppger vid intervju att hen inte känner till anledningen till strykningen.

Huvudmannen har den 8 april 2024 inkommit med synpunkter på Skolinspektionens kommunicerade tjänsteanteckning. I inkomna synpunkter uppger rektorn att det är säkerställt att alla betyg till våren skrivs under av både undervisande och legitimerad lärare då obehörig lärare undervisar.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Av 6 kap. 10 § skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Enligt 15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) finns bestämmelser om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg i 3 kap. 19–20 §§ skollagen. Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. Enligt 7 § Skolverkets föreskrift ska den eller de som beslutar om ett betyg datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kallingskolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller beslut om betyg. Skolinspektionens utredning visar att rektorn fattat beslut om betyg i de fall olegitimerade lärare har undervisat i ämnena slöjd

och musik som skolan saknar legitimerade och behöriga lärare i. Utredningen visar vidare att rektorn inte har ansvarat för undervisningen i dessa ämnen. Utredningen visar också att skälet till att rektorn fattat beslut om betyg i dessa fall inte är att den olegitimerade läraren som bedrivit undervisningen och en legitimerad lärare inte är eniga om betyg. Således är inte de förutsättningar under vilka rektorn ska fatta beslut om betyg uppfyllda. Att rektorn fattat beslut om betyg i dessa fall är därmed en brist.

Skolinspektionen bedömer därutöver att Kallingskolan inte följer föreskrifterna när det gäller dokumentation i betygskatalog. Utredningen visar att det förekommer en strykning i betygskatalogen utan att det framgår när eller varför ändringen är beslutad.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Ronneby kommuns verksamhet vid Kallingskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg, dokumentation i betygskatalog och studiehandledning på modersmålet. Rektorn uppger att det nu är säkerställt att samtliga betyg som sätts framöver skrivs under av både undervisande lärare och legitimerad lärare, då obehörig lärare undervisar. Utredningen visar att det i övrigt rör sig om ett enstaka fel i betygskatalogen. Utredningen visar vidare att det finns elever som är i behov av studiehandledning i arabiska, tagalog och thai men som inte får det. Det framgår av utredningen att skolan har ansökt om studiehandledning i tagalog och thai men att det inte finns studiehandledare att tillgå. Vad gäller arabiska uppger kommunens samordnare för studiehandledning att det finns god tillgång till studiehandledning på arabiska men att behovet av studiehandledning på arabiska för den aktuella eleven inte varit känt. Skolinspektionen bedömer bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Ronneby kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera lärare säger att de särskilt beaktar de nationella proven och att detta görs i alla ämnen. En lärare säger att de nationella proven i engelska testar det mesta. En annan lärare säger att det ofta är en bekräftelse på deras tidigare bedömning, att det oftast inte är någon överraskning.

På uppgift om att det av Skolverkets statistik framgår i exempelvis matematik att en väldigt hög andel av eleverna fick ett högre betyg än resultatet på det nationella

provet under läsåret 2022/2023 samt att denna skillnad var betydligt större än snittet i riket säger lärare att de elever som är i behov av vissa extra anpassningar inte kan ges det under de nationella proven. Flera lärare säger att det låter mycket. Resultatet på nationella prov väger in men är inte avgörande, säger en lärare. Nationella prov täcker inte allt och lärarna får bedöma utifrån hur de lagt upp undervisningen. En lärare säger att de även behöver väga in vilka förutsättningar eleverna haft att klara provet. På fråga om lärarna skulle säga att resultatet av nationella prov särskilt beaktas i betygsättningen utifrån detta resonemang och vad statistiken visar svarar flera lärare ja, men att nationella prov gynnar de elever som kan göra prov. För de elever som behöver muntligt stöd kan det vara tufft, säger en lärare.

Rektorn säger att rektorsgruppen följer upp skillnaden mellan resultat på nationella prov och betyg på kommunnivå. Rektorn säger att personal berättat att Skolinspektionen ställt frågor utifrån avvikelserna och att det är något de får titta på och arbeta med framåt. Rektorn säger att hens uppfattning är att nationella prov särskilt beaktas och att hens uppfattning är att lärarna följer föreskrifterna vad gäller bedömning och betygsättning.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 20a § skollagen framgår att vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ronneby kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller nationella prov. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

X Caroline Åberg

Föredragande
Signerat av: Caroline Åberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna David Lopez Svensson och Christina Aro Östgren, enhetschef Therese Nilsson och regionjurist Maria Nyman medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.